

хладно от критиката и публиката, а защото са решили, че е прекалено дълъг и сложен. Година по-късно е изпълнена само първата част, но виенчани отново не са очаровани. Бетовен е бил много разочарован и по съвет на Клементи прави преработка на цигулковата партия за пиано и дори създава каденци – отново без отклик. Оригиналният вариант за цигулка и оркестър е отпечатан през 1808. Но подобаващият успех за този шедевър идва едва през 1844, години след смъртта на Бетовен, когато е изпълнен в Лондон от 12-годишния феноменален цигулар Йозеф Йоахим под диригентството на Феликс Менделсон с оркестъра на Лондонското филхармонично общество. Йозеф Йоахим ще стане по-късно и постоянен сътрудник и изпълнител и на цигулковите произведения на Брамс. Макар и единствен в този жанр (освен него Бетовен има два Романса за цигулка и оркестър), концертът е сред най-забележителните и изпълнявани произведения със своята мащабност, съчетана с изящество и дълбочина, творбата представлява майсторски диалог между цигулката и оркестъра, създаден с помощта на неограничения сякаш музикален арсенал на Бетовен.

Втората симфония на **ЙОХАНЕС БРАМС** се появява само година след първата. Премиерата ѝ е на 30 декември 1877, Ханс Рихтер дирижира Виенската филхармония. Успехът е грандиозен, Брамс е „принуден“ да излиза да се покланя след всяка част, а третата направо е изпълнена повторно след неспирните ръкопляскания на публиката. Трудно е да се повярва, че Брамс някога е писал следното до един от своите приятели, диригента Херман Леви – „Никога няма да напиша симфония! Нямамте представа как се чувстваме ние, като чуваме еката на гигант като него зад себе си“. Гигантът, разбира се, е Бетовен, а младият Брамс се е прекланял пред неговия гений. Именно страхът от евентуалното сравнение със симфониите на неговия идол е причината, поради която Брамс събира смелост и увереност да продължи работата си върху своята първа симфония почти 15 години след първата чернова; едва когато вече е навършил 41 (възраст, на която Бетовен е бил написал осем от своите девет симфонии, а Хайдн – над петдесет). За щастие, притесненията му все оказват неоснователни и мнозина го определят като продължител на симфоничния път на Бетовен. Четирите симфонии на Брамс безспорно са сред най-добрите образци, създавани в този жанр. През 1876 се състои премиерата на Първата му симфония, през 1877 – на Втората, която ще чуе тази вечер. 10 дни след триумфалното представяне във Виена,

Брамс сам дирижира Втората симфония в Лайпциг със знаменития Гевандхаус оркестър. А година по-късно, когато Хамбургската филхармония трябва да отбележи своя 50-годишен юбилей, те канят своят знаменит съгражданин да я представи в родния си град. Именно Втората симфония утвърждава Брамс като първи симфоник в Германия. Тя е мажорна, радостна, някак безгрижна дори. Композирана е на един дъх през лятото на 1877 – по времето, когато Първата му симфония вече шества по европейските сцени в Австрия, Германия, Англия. Ханс фон Бюлов се е превърнал в горещ пропагандатор на симфонията. Брамс се чувства все по – уверен, отдава се на заслужена почивка в живописно селце в Каринтия в Южните Алпи. Прави дълги разходки край алпийското езеро Вьортерзее, по време на които разработва музикални сценарии в главата си и след това ги записва на нотния лист. „Тук почвата е девствена, а мелодиите се носят във въздуха и трябва да внимавам да уловя всяка една от тях“ – пише Брамс, който неотдавна се е завърнал от пътешествие в Италия, но именно тук намира най-благодатна атмосфера за композиране и се завръща край езерото отново и отново. И така, през лятото на 1877 той написва клавира на Втората симфония, след което се отправя към Лихтентал, близо до прочутия курорт Баден-Баден, където Клара Шуман има малка къща. Брамс ѝ изсвирва първата част на новата симфония, чиято оркестрация е завършил на 3 октомври. Клара Шуман е във възторг, смята, че е още по-хубава от Първата. Брамс, обикновено сдържан, пише на Едуард Ханслик (прочутия музикален критик): „В знак на сърдечното ни приятелство, ще ти представя новата симфония, която звучи толкова весело и приветливо, сякаш съм я писал специално за теб и младата ти съпруга“. Весело и приветливо симфонията звучи и до днес, запечатала щастието на един голям майстор на боравенето с оркестъра, какъвто без всяко съмнение е Йоханес Брамс. Ханс фон Бюлов нарича Първата и Втората симфония на Брамс съответно Десета и Единадесета (продължавайки с номерацията на Бетовен, считайки Брамс за негов наследник). И ако Първата симфония на Брамс се родее с Петата на Бетовен, то Втората продължава атмосферата по-скоро на Шестата „Пасторална“, но и на стилистиката на Шуберт – от нея блика радост, ведър колорит, развита е мащабно, с размах, има вплетени елементи от виенския валс и сходна мелодична мисъл. Стъпвайки на романтичните традиции, Брамс създава истински шедевър.

Програмата подготви Лилия Големинова

100 години от началото

Община Варна
Министерство на културата

Международен музикален фестивал
“Варненско лято” 2026

основан 1926 г.

Член на Европейската асоциация на фестивалите

BERLIN RADIO SYMPHONY ORCHESTRA **СИМФОНИЧЕН РАДИООРКЕСТЪР БЕРЛИН**

Conductor Диригент
VLADIMIR JUROWSKI **ВЛАДИМИР ЮРОВСКИ**

Soloist Солист
JULIA FISCHER **ЮЛИЯ ФИШЕР**
violin цигулка

Under the honorary patronage of H.E. Irene Maria Planck – Ambassador of Germany to Bulgaria *Под почетния патронаж на Н.Пр. Ирене Мария Планк – посланик на Германия в България*

Botschaft
der Bundesrepublik Deutschland
Sofia

The project was implemented with the financial support of *Проектът е реализиран с финансовата подкрепа на*

6 September (Sunday) 6 септември (неделя)
7:00 PM 19.00 часа
Palace of Culture and Sports, Congress Hall Дворец на културата и спорта, зала "Конгресна"

ПРОГРАМА

БЕТОВЕН / BEETHOVEN (1770 – 1827)

Концерт за цигулка и оркестър / Violin Concerto

Allegro ma non

Larghetto

Rondo: Allegro

20 мин. антракт / 20 min. intermission

БРАМС / BRAHMS (1833 – 1897)

Симфония №2 / Symphony №2

Allegro non troppo

Adagio non troppo

Allegretto grazioso (quasi andantino)

Allegro con spirito

СИМФОНИЧЕН РАДИООРКЕСТЪР БЕРЛИН е създаден през 1923 и е един от най-старите радиорекстри в Европа. Той именно звучи в първия музикален час на общественото радио в Германия на 29 октомври 1923. С ранната му история са свързани имената на Ото Урак, Бруно Зайдлер-Винклер, Курт Вайл и Паул Хиндемит. Имена от ранга на Ойген Иохум, Серджу Челибидак, Херман Абертнот, Ролф Клайнерт, Рафаел Фрюбек де Бургос са били главни диригенти на Берлинския радиорекстр през годините. Репутацията, която си изгражда съставът, е сериозна. Някои от най-значимите композитори на модерната епоха – Артур Онегер, Дариус Мийо, Сергей Прокофиев, Рихард Щраус, Арнолд Шьонберг и Игор Стравински избират именно този оркестър за премиерите на свои произведения. В по-ново време към тях се добавят Кшищоф Пендереcki, Питър Максуел Дейвис, Матиас Пинчер, Петер Ружичка, Хайнц Холигер, Йорг Видман, Томас Адес и Брет Дийн. XXI век идва с Марек Яновски като главен диригент (2001 – 2015), който продължава да развива и обогатява немския романтичен и късноромантичен репертоар на оркестъра; под неговото ръководство е реализирана успешно поредица от десет опери на Вагнер с някои от водещите изпълнители на Вагнер в света. През 2017 начело на оркестъра застава Владимир Юровски, който оформя модерната репертоарна и концертна политика на този водещ европейски оркестър. Всички негови концерти все така се излъчват чрез Deutschlandfunk Kultur, Deutschlandfunk и Rundfunk Berlin-Brandenburg, а част от тях достигат до слушатели по цял свят чрез EBU Euroradio. Симфоничният радиорекстр Берлин има

регулярни гастролни в Япония и Корея през последните пет десетилетия, част е от афиша на водещите музикални фестивали в Германия и Европа. Една трета от дейността на оркестъра вече е свързана с проекти за младата публика. Семейни и детски концерти, камерни инициативи и образователни проекти превръщат музикантите от RSB в активни посредници между класическата музика и следващите поколения. През последните няколко сезона се изграждат нови музикални партньорства; гостуват диригенти като Андрис Нелсонс, Яник Незет-Сеген, Василий Петренко, Якуб Хрусаи и други, а сред солистите, с които работи оркестъра са имената на Петр Попелка, Рут Райнхард, Едуард Гарднър, Николас Картър.

ВЛАДИМИР ЮРОВСКИ е главен диригент и артистичен директор на Симфоничния радиорекстр Берлин от 2017, като заедно отбелязват с турнета, гастролни и записи 100-годишнината от създаването на този уважаван оркестър. Вече има подписан договор до 2029, като успоредно е музикален директор на Баварската опера в Мюнхен от 2021. Роден е в Москва през 1972, учи в школата към Московската консерватория, след което семейството се мести в Германия през 1990. Там Юровски продължава обучението си в Дрезден и Берлин, където учи дирижиране при Ролф Ройтер и корепетиция с певци при Семьон Скигин. Международният му дебют е през 1995 на фестивала Уексфорд, а същата година дирижира за първи път и в Ковънт Гардън. Три години е първи капелмайстор на Комише опер в Берлин. От 2001 работи активно в Обединеното кралство първо като музикален директор на Глиндеборнския оперен фестивал, а от 2006 до 2021 е диригент на Лондонския филхармоничен оркестър. Приносът му към британския музикален живот е оценен и през 2024 Юровски е удостоен с Ордена на Британската империя. Голямо признание идва за работата му като артистичен директор на фестивала „Джордж Енеску“ между 2017 и 2021 – румънският президент му връчва Орден за културни заслуги. Дирижирал е водещи оркестри в Европа и Северна Америка като Берлинската, Виенската и Нюйоркската филхармонии, Кралския Концертгебау оркестър, симфоничните оркестри в Кливланд, Филаделфия, Бостън и Чикаго, оркестъра на Гевандхаус и много други. Всяка година името му е в афиша на най-значимите музикални фестивали в света. Има богата звукозаписна дейност с Берлинския радиорекстр от 2015 година и Третата симфония на Шнитке, последвана от творби от Бритън, Хиндемит, Малер и отново Шнитке. Владимир Юровски печели редица международни награди за записите, които е дирижирал.

ЮЛИЯ ФИШЕР си е извоювала място в световния музикален елит със своята многостранна артистичност, изключителна виртуозност и музикална страст. Започва да свири на цигулка още 3-годишна, а скоро – и на пиано. На 9 вече е ученичка на именитата професорка Ана Чумаченко, чиято преподавателска позиция наследява в Университета по музика и изпълнителски изкуства в Мюнхен. Големият пробив за нея идва със спечелването на Първата награда на конкурса „Иехуди Менухин“ през 1995. Оттогава е свирила със знаменити диригенти като Херберт Бломстед, Рикардо Мути, Кирил Петренко, Лорин Маазел и др. Юлия Фишер е носител на Културната награда на Германия и Баварския орден „Максимилиан“ за дейността си като културен посланик. През 2023 е поканена да свири на церемонията по връчването на Нобеловите награди в Стокхолм с Кралския симфоничен оркестър под палката на Еса-Пека Салонен. През изминалия сезон тя осъществява голямо европейско турне със своя квартет. Очакват я изяви със Симфоничния оркестър в Базел, с Бамбергските симфонии, с Берлинската и Виенската филхармонии, както и с Фестивалния оркестър на Будапеща. Камерната музика заема важно място в живота ѝ – наскоро завърши нейно турне в Европа и САЩ с пианиста Ян Лисиеcki и серия от концерти с виолончелиста Даниел Мюлер-Шот. Юлия Фишер има редовни съвместни изяви с оркестъра на „Saint Martin in the Fields“; водила е ансамблите Камерната академия в Потсдам и Цюрихския камерен оркестър от позицията на концертмайстор. Сред отличията за концертната ѝ дейност са BBC Music Magazine Award, наградата „Грамфон“ и наградата на немската критика. Изнася майсторски класове, създател е на детския оркестър Kindersinfoniker. Свири на цигулка *Джовани Батиста Гуаданини от 1742*.

Концертът за цигулка и оркестър на **ЛУДВИГ ван БЕТОВЕН**, който без съмнение, е един от забележителните образци в този жанр, има труден път към успеха. Бетовен го пише през 1806, между Четвъртия и Петия си клавирен концерт, в години изключително плодотворни за него като композитор. Той го създава специално за прочутия тогава цигулар, композитор и диригент на виенския „Theater an der Wien“ Франц Йозеф Клемент. Първото представяне на концерта пред публика е на 23 декември 1806 именно в „Theater an der Wien“, като Бетовен завършва творбата буквално в последния момент преди премиерата и Клемент е принуден да свири директно от ръкописа и без репетиция. Но не затова творбата е посрещната